T090 ATĐ 2 (62) Luận A Tỳ Đạt Ma Phát Trí Q1-Tạp Uẩn-Bàn về Ái Kính

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1179

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ QUYEÅN 2

Chöông 1: TAÏP UAÅN

Phaåm 4: BAØN VEÀ AÙI KÍNH

AÙi kính-cuùng döôøng-löïc vaø dieät, Nieát-baøn-naêm uaån vaø cöùu caùnh, Thuû-bieát taát caû-ba quy y, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Theá naøo laø aùi? Ñaùp: Caùc aùi-ñaúng aùi, hyû, ñaúng hyû-laïc-ñaúng laïc, ñoù goïi laø aùi. Hoûi: Theá naøo laø kính? Ñaùp: Coù kính vaø coù taùnh kính, coù töï taïi vaø coù taùnh töï taïi. Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, coù chuyeån ñoåi sôï haõi ñoù goïi laø kính. Hoûi: Theá naøo laø aùi kính? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi ñoái vôùi Phaät-Phaùp-Taêng, baäc Thaân giaùo- Quyõ phaïm vaø ngöôøi khaùc, tuøy thuaän moät ngöôøi coù trí, toân troïng ngöôøi ñoàng phaïm haïnh, vôùi taâm vui veû yeâu meán, cung kính maø truù. Neáu ôû choã naøy coù aùi vaø kính, thì goïi laø aùi kính. Hoûi: Theá naøo laø cuùng döôøng? Ñaùp: Söï cuùng döôøng naøy coù hai loaïi: 1. Cuùng döôøng cuûa caûi. 2. Cuùng döôøng phaùp. Hoûi: Theá naøo laø cung kính? Ñaùp: Coù cung kính vaø coù taùnh cung kính, coù töï taïi vaø coù taùnh töï taïi. Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, coù chuyeån ñoåi sôï haõi, ñoù goïi laø cung kính. Hoûi: Theá naøo laø cung kính cuùng döôøng? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi, ñoái vôùi Phaät-Phaùp-Taêng, baäc Thaân giaùo-

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1180

Quyõ phaïm vaø ngöôøi khaùc, tuøy thuoäc moät ngöôøi coù trí, toân troïng ngöôøi ñoàng phaïm haïnh, theå hieän cuùng döôøng cung kính, maø truù. Neáu ôû choã naøy coù cuùng döôøng vaø cung kính, thì goïi laø cung kính cuùng döôøng. Hoûi: Theá naøo laø thaân coù söùc maïnh Ñaùp: Nhöõng thaân duõng maõnh, traùng kieän, nheï nhaøng, nhanh nheïn, coù naêng löïc laøm moïi coâng vieäc. Ñoù goïi laø söùc maïnh cuûa thaân. Hoûi: Theá naøo laø thaân yeáu keùm? Ñaùp: Nhöõng thaân khoâng duõng maõnh, khoâng cöôøng traùng, khoâng nheï nhaøng, khoâng nhanh nheïn, khoâng coù naêng löïc laøm xong coâng vieäc. Ñoù goïi laø thaân yeáu keùm. Hoûi: Thaân maïnh meõ vaø thaân yeáu keùm, coù bao nhieâu xöù thaâu nhieáp? Bao nhieâu thöùc nhaän bieát? Ñaùp: Moät xöù thaâu nhieáp, ñoù laø xuùc xöù. Hai thöùc nhaän bieát laø thaân thöùc vaø yù thöùc. Nhö luùc hai löïc só giao ñaáu vôùi nhau, coå tay vöøa giao tieáp, thì nhaän bieát söùc löïc maïnh yeáu cuûa nhau. Laïi nhö ngöôøi maïnh naém laáy keû yeáu giöõ chaët, söï hôn keùm cuûa theå löïc nhaän bieát laãn nhau cuõng nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø traïch dieät? Ñaùp: Caùc dieät ñeàu laø xa lìa troùi buoäc. Hoûi: Theá naøo laø phi traïch dieät? Ñaùp: Caùc dieät khoâng phaûi xa lìa troùi buoäc. Hoûi: Theá naøo laø voâ thöôøng dieät? Ñaùp: Caùc haønh

phaân taùn hö hoaïi, aån maát vaø giaûm suùt ñoù goïi laø voâ thöôøng dieät. Hoûi: Phi traïch dieät vôùi voâ thöôøng dieät coù gì sai bieät? Ñaùp: Phi traïch dieät thì khoâng döïa vaøo söùc löïa choïn, giaûi thoaùt caùc loaïi ma söï- beänh taät-tai hoïa-saàu naõo, thöïc haønh phaùp khoå cuûa ñôøi, khoâng phaûi ñoái vôùi tham duïc maø ñieàu phuïc ñoaïn tröø ñeå vöôït qua. Voâ thöôøng dieät laø caùc haønh phaân taùn hö hoaïi, aån maát vaø giaûm suùt. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa hai thöù dieät. Nhö Kheá kinh noùi: Coù hai coõi Nieát-baøn, nghóa laø coõi Nieát-baøn höõu dö y vaø coõi Nieát-baøn voâ dö y. Hoûi: Theá naøo laø coõi Nieát-baøn höõu dö y? Ñaùp: Neáu caùc laäu cuûa A-la-haùn vónh vieãn khoâng coøn, maïng soáng coøn toàn taïi, saéc taïo cuûa ñaïi chuûng noái tieáp nhau chöa ñoaïn. Döïa vaøo naêm caên cuûa thaân-taâm chuyeån bieán töông tuïc, laø coøn coù choã döïa, caùc kieát vónh vieãn khoâng coøn ñaït ñöôïc xuùc chöùng, goïi laø coõi Nieát-baøn höõu dö y.

Hoûi: Theá naøo laø coõi Nieát-baøn voâ dö y? Ñaùp: Töùc laø caùc laäu cuûa A-la-haùn vónh vieãn khoâng coøn, maïng soáng ñaõ dieät, saéc taïo cuûa ñaïi chuûng noái tieáp nhau ñaõ ñoaïn. Döïa vaøo naêm caên cuûa thaân-taâm khoâng chuyeån bieán nöõa, laø khoâng coøn choã döïa, caùc kieát vónh vieãn khoâng, goïi laø coõi Nieát-baøn voâ dö y. Hoûi: Nieát-baøn neân noùi laø hoïc-voâ hoïc, hay phi hoïc phi voâ hoïc? Ñaùp: Nieát-baøn neân noùi laø phi hoïc phi voâ hoïc. Coù thuyeát noùi: Nieát-baøn coù hoïc, coù voâ hoïc, coù phi hoïc phi voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø hoïc? Ñaùp: Hoïc nghóa laø hoïc ñöôïc caùc kieát ñoaïn, ñaït ñöôïc chöùng. Hoûi: Theá naøo laø voâ hoïc? Ñaùp: Voâ hoïc nghóa laø voâ hoïc caàn phaûi ñoaïn tröø caùc kieát, ñaït ñöôïc xuùc chöùng. Hoûi: Theá naøo laø phi hoïc phi voâ hoïc? Ñaùp: Nghóa laø höõu laäu ñoaïn tröø ñöôïc caùc kieát, ñaït ñöôïc xuùc chöùng. Hoûi: ÔÛ trong nghóa naøy, Nieát-baøn chæ neân noùi laø phi hoïc phi voâ hoïc, nhöng maø oâng noùi Nieát-baøn laø coù hoïc, coù voâ hoïc, coù phi hoïc phi voâ hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng theá naøo? Tröôùc kia duøng ñaïo theá tuïc, vónh vieãn ñoaïn tröø ñöôïc tham duïc-giaän döõ phi hoïc phi voâ hoïc xa lìa ñöôïc troùi buoäc nhöng ñoái vôùi boán ñeá, chöa ñaït ñöôïc hieän quaùn, tu taäp hieän quaùn ñaït ñöôïc hieän quaùn roài, chöùng quaû Baát hoaøn, chuyeån thaønh hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Laïi nöõa, yù oâng theá naøo? Tröôùc kia duøng ñaïo theá tuïc, vónh vieãn ñoaïn tröø ñöôïc tham duïc-saân haän, phi hoïc phi voâ hoïc xa lìa ñöôïc troùi buoäc. Veà sau, khi chöùng quaû Baát hoaøn, thì xa lìa troùi buoäc aáy neân chuyeån thaønh hoïc. Neáu söï xa lìa troùi buoäc aáy vaøo luùc naøy chuyeån thaønh hoïc, thì tröôùc kia phaûi laø theå thöôøng coøn cuûa hoïc neân khi chöa chöùng quaû Baát hoaøn, chöa ñaït ñöôïc höõu hoïc, maø ñaõ goïi laø hoïc, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Hoûi: Yù oâng theá naøo? A-la-haùn höôùng ñeán hoïc ñoaïn tröø caùc kieát, chöùng quaû A-la-haùn, quaû hoïc ñoù chuyeån thaønh voâ hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Laïi nöõa, yù oâng theá naøo? A-la-haùn höôùng ñeán hoïc ñoaïn tröø caùc kieát, khi chöùng quaû A-la-haùn, thì ñoaïn tröø kieát aáy thuaän theo chuyeån thaønh voâ hoïc. Neáu ñoaïn tröø kieát aáy vaøo luùc naøy, trôû thaønh voâ hoïc, thì tröôùc ñoù,

phaûi laø theå thöôøng coøn cuûa voâ hoïc. Khi chöa chöùng quaû A-la-haùn, khoâng ñaït ñöôïc voâ hoïc, maø ñaõ goïi laø voâ hoïc, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Hoûi: Yù oâng theá naøo? Caùc baäc A-la-haùn voâ hoïc ñoaïn tröø caùc kieát, khi giaûm suùt quaû A-la-haùn, thì voâ hoïc chuyeån thaønh hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Laïi nöõa, yù oâng theá naøo? Caùc baäc A-la-haùn voâ hoïc ñoaïn tröø caùc kieát, khi giaûm suùt quaû A-la-haùn, thì caùc baäc A-la-haùn voâ hoïc ñoaïn tröø kieát thuaän theo chuyeån thaønh hoïc. Neáu ñoaïn tröø kieát aáy vaøo luùc naøy chuyeån thaønh hoïc, thì tröôùc kia phaûi laø theå thöôøng coøn cuûa hoïc chöa giaûm suùt quaû A-la-haùn, khoâng ñaït ñeán höõu hoïc, maø ñaõ goïi laø hoïc thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Laïi nöõa, Nieát-baøn khoâng phaûi tröôùc laø phi hoïc phi voâ hoïc; sau chuyeån thaønh hoïc, tröôùc laø hoïc, sau chuyeån thaønh voâ hoïc; tröôùc laø voâ hoïc, sau laïi chuyeån thaønh hoïc. Laïi nöõa, Nieát-baøn khoâng phaûi laø coù hoïc, coù voâ hoïc, coù phi hoïc phi voâ hoïc. Neáu nhö theá thì trôû thaønh caùc phaùp coù hai phaàn, vì khoâng quyeát ñònh cho neân coù taïp loaïn, theá thì khoâng neân thieát laäp taùnh-töôùng quyeát ñònh cuûa caùc phaùp. Ñöùc Phaät cuõng khoâng thuyeát minh Nieát-baøn coù taùnh hoïc, taùnh voâ hoïc. Bôûi vì Nieát-baøn luoân luoân laø caùc phaùp quyeát ñònh phi hoïc phi voâ hoïc, khoâng coù taïp loaïn, luoân luoân truù vaøo töï taùnh, khoâng boû töï taùnh, Nieát-baøn laø thöôøng truï, khoâng coù bieán dòch. Vì theá, Nieát-baøn chæ neân noùi laø phi hoïc phi voâ hoïc. Nhö Kheá kinh neâu: A-la-haùn thaønh töïu uaån giôùi, uaån ñònh, uaån tueä, uaån giaûi thoaùt, uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø uaån giôùi voâ hoïc? Ñaùp: Luaät nghi cuûa thaân, luaät nghi cuûa ngöõ, maïng thanh tònh voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø uaån ñònh voâ hoïc? Ñaùp: Tam-ma-ñòa voâ hoïc, nghóa laø Khoâng-Voâ töôùng-Voâ nguyeän. Hoûi: Theá naøo laø uaån tueä voâ hoïc? Ñaùp: Trí chaùnh kieán voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø uaån giaûi thoaùt voâ hoïc? Ñaùp: Taùc yù voâ hoïc töông öng vôùi taâm, ñaõ thaéng giaûi, hieän ñang thaéng giaûi, seõ thaéng giaûi. Hoûi: Theá naøo laø uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc? Ñaùp: Taän trí vaø voâ sinh trí. Hoûi: Uaån tueä voâ hoïc vôùi uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc coù gì sai bieät?

Ñaùp: Khoå-taäp trí voâ hoïc laø uaån tueä voâ hoïc, dieät-ñaïo trí voâ hoïc laø uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc. Laïi nöõa, khoå-taäp-dieät trívoâ hoïc laø uaån tueä voâ hoïc. Ñaïo trí voâ hoïc laø uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc. Laïi nöõa, khoå-taäp-ñaïo trí voâ hoïc laø uaån tueä voâ hoïc, dieät trí voâ hoïc laø uaån giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Bí-soâ neân bieát! Chæ coù moät cöùu caùnh, khoâng coù cöùu caùnh naøo khaùc. Trong naøy thì phaùp naøo goïi laø cöùu caùnh? Ñaùp: Ñöùc Theá Toân coù luùc ñoái vôùi ñaïo thuyeát veà aâm thanh cöùu caùnh, coù luùc ñoái vôùi ñoaïn thuyeát veà aâm thanh cöùu caùnh. Ñoái vôùi ñaïo, thuyeát veà aâm thanh cöùu caùnh, nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Moät haïng ngöôøi thoâng minh kieâu maïn, Khoâng theå naøo bieát ñöôïc cöùu caùnh, Vì theá ngöôøi aáy khoâng chöùng ñaïo, Khoâng kheùo leùo ñieàu phuïc maø cheát. Ñoái

vôùi ñoaïn thuyeát veà aâm thanh cöùu caùnh, nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Ngöôøi ñaõ ñaït ñeán nôi cöùu caùnh, Khoâng sôï haõi nghi ngôø hoái haän, Vónh vieãn ruùt ra muõi teân Höõu, Ngöôøi aáy truù vaøo thaân sau cuoái. Ñaây chính laø cöùu caùnh baäc nhaát, Daáu tích cuûa tónh laëng voâ thöôïng, Daáu tích cuûa thanh tònh baát töû, Bôûi vì caùc töôùng ñeàu xoùa saïch. Laïi nhö Kheá kinh noùi: Coù moät Phaïm chí, teân Soá Muïc-lieân, ñi ñeán choã Phaät, thöa hoûi Ñöùc Phaät: Kieàu-ñaùp-ma toân quyù ñaõ giaùo huaán, truyeàn trao, raên daïy caùc Bí-soâ v.v... Hoï tieáp nhaän giaùo huaán roài, ñeàu coù khaû naêng chöùng ñöôïc coõi Nieát-baøn cöùu caùnh cao nhaát khoâng? Ñöùc Theá Toân baûo: Söï vieäc naøy khoâng nhaát ñònh, cuøng loaïi thì coù theå chöùng, khoâng cuøng loaïi thì khoâng theå. Nhö Kheá kinh noùi: Phaät baûo Bí-soâ, coù caùc ngoaïi ñaïo maëc duø cuøng thieát laäp ñoaïn tröø bieát veà caùc thuû, nhöng hoï khoâng coù khaû naêng thieát laäp ñaày ñuû, nghóa laø chæ thieát laäp ñoaïn tröø bieát veà duïc thuû-kieán thuû-giôùi thuû-phi ngaõ ngöõ thuû. Söï vieäc naøy coù nghóa gì? Coù thuyeát noùi: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp moät caùch töï nhieân, ngoaïi ñaïo kia khoâng neân taïo ra thuyeát naøy. Vì sao? Vì Ñöùc Theá

Toân thuyeát phaùp, khoâng phaûi hoaøn toaøn khoâng coù nhaân, hoaëc chæ moät ít nhaân. Laïi coù thuyeát noùi: Lôøi noùi aáy chöùng toû ngoaïi ñaïo kia coù ñoaïn phaàn ít, hoï khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì phaøm phu cuõng coù khaû naêng ñoaïn tröø phaàn ít, vì ngaõ ngöõ thuû. Tuy nhieân, Phaät Theá Toân ñaõ vì caùc haøng trôøi-ngöôøi vaø voâ löôïng ñaïi chuùng, thuyeát giaûng roäng veà phaùp yeáu, khai thò khoâng coù traùi ngöôïc, khieán cho tuøy loaïi ñeàu ñöôïc hieåu roõ. Coù caùc ngoaïi ñaïo troäm nghe Ñöùc Phaät thuyeát giaûng caùc teân goïi veà uaån-giôùi-xöù-caùi-nieäm truï, cho ñeán giaùc chi, hoaëc coù ñaày ñuû, hoaëc khoâng ñaày ñuû. Caùc ngoaïi ñaïo naøy neáu coù nghe ñöôïc teân goïi veà duïc thuû, beøn noùi theá naøy: Ta cuõng thieát laäp ñoaïn bieát veà duïc thuû. Neáu coù ngöôøi nghe ñöôïc teân goïi veà kieán thuû, lieàn noùi theá naøy: Ta cuõng thieát laäp ñoaïn tröø bieát kieán thuû. Neáu coù ngöôøi nghe ñöôïc teân goïi veà giôùi thuû lieàn noùi theá naøy: Ta cuõng thieát laäp ñoaïn tröø bieát veà giôùi thuû. Nhö nhieàu Bí-soâ taäp hoïp taïi moät choã, coù caùc ngoaïi ñaïo ñeán noùi theá naøy: Nhö Kieàu-ñaùp-ma ñaõ vì caùc ñeä töû tuyeân thuyeát veà phaùp yeáu, nghóa laø noùi theá naøy: Bí-soâ caùc oâng neân ñoaïn tröø naêm caùi (ngaên che), Nnaêm caùi nhö vaäy luoân luoân laøm nhieãm oâ taâm, khieán cho söùc tueä yeáu keùm, gaây toån haïi phaàn giaùc, chöôùng ngaïi cho Nieát-baøn. Ñoái vôùi boán nieäm truï neân kheùo truï taâm, ñoái vôùi baûy giaùc chi phaûi sieâng naêng tu taäp. Chuùng toâi cuõng coù theå vì caùc ñeä töû noùi veà phaùp yeáu naøy, thì phaùp yeáu Kieàu-ñaùp-ma ñaõ noùi cuøng vôùi phaùp yeáu toâi noùi ñaâu coù khaùc bieät, maø sao caùc oâng chæ quay veà vôùi oâng aáy vaäy? Nhöng ngoaïi ñaïo kia, haõy coøn khoâng theå naøo nhaän bieát veà danh, töôùng cuûa naêm caùi, huoáng hoà coù khaû naêng hieåu roõ raøng, truï vaøo boán nieäm truï, tu baûy giaùc chi? Nhö vaäy vì nghe troäm lôøi Phaät noùi, neân ñaõ taïo ra thuyeát naøy; thieát laäp ñoaïn tröø thuû, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi, nhö ngoaïi

ñaïo Ma-kieän-ñòa-ca khoâng hieåu roõ thaân mình laø choã tích taäp moïi thöù beänh, saùt na khoâng döøng laïi, chæ coù khoå-khoâng-voâ ngaõ, ñi ñeán choã Phaät, voã buïng maø noùi: Nay thaân naøy cuûa toâi ñaõ khoâng coù caùc beänh taät, neân bieát töùc laø Nieát-baøn cöùu caùnh. Ngoaïi ñaïo kia haõy coøn khoâng bieát danh töôùng cuûa khoâng coù beänh, huoáng hoà coù theå hieåu roõ raøng Nieát-baøn cöùu caùnh. Nhöng vì nghe troäm lôøi Phaät noùi, neân ñaõ taïo ra thuyeát naøy, thieát laäp ñoaïn tröø thuû, neân bieát cuõng nhö theá. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chæ coù thieát laäp ñoaïn tröø bieát veà ba thuû chöù khoâng phaûi laø ngaõ ngöõ thuû?

Ñaùp: Ngoaïi ñaïo kia trong ñeâm daøi sinh töû, chaáp coù chaân thaät veà ngaõ vaø höõu tình, thoï maïng, sinh ra, khaû naêng nuoâi döôõng, Boå-ñaëc-giaø- la, ngoaïi ñaïo kia ñaõ chaáp laø coù chaân thaät. Hoûi: Chuùng toâi thaø raèng thieát laäp ñoaïn tröø ngaõ ngöõ thuû, noùi cuøng thieát laäp ñoaïn tröø bieát veà caùc thuû. Lôøi noùi naøy coù nghóa gì? Ñaùp: Laø Phaät, Theá Toân tuøy thuaän ngoân thuyeát cuûa ngoaïi ñaïo, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Caùc ngoaïi ñaïo kia thieát laäp thaät coù höõu tình ñoaïn hoaïi. Nhöng döïa vaøo thaéng nghóa, thì khoâng thaät söï coù höõu tình, chæ tuøy thuaän lôøi noùi cuûa ngoaïi ñaïo maø taïo ra thuyeát naøy, nghóa naøy cuõng nhö theá, neân khoâng heà coù loãi. Nhö Kheá kinh noùi: Coù hai bieát khaép ñoù laø trí bieát khaép vaø ñoaïn bieát khaép. Hoûi: Theá naøo laø trí bieát khaép? Ñaùp: Caùc trí kieán saùng suoát, giaùc ngoä veà hieän quaùn, ñoù goïi laø Trí bieát khaép. Hoûi: Theá naøo laø ñoaïn bieát khaép? Ñaùp: Caùc tham vónh vieãn ñoaïn tröø, giaän-si vónh vieãn ñoaïn tröø, heát thaûy phieàn naõo vónh vieãn ñoaïn tröø, ñoù goïi laø Ñoaïn bieát khaép. Ñöùc Theá Toân coù luùc ñoái vôùi trí thuyeát veà aâm thanh bieát khaép, coù luùc ñoái vôùi ñoaïn, thuyeát veà aâm thanh bieát khaép. Ñoái vôùi trí thuyeát veà aâm thanh bieát khaép, nhö keä noùi: Nho ñoàng taøi ñöùc luoân vaéng laëng, Coù theå lôïi ích caùc theá gian, Coù trí luoân luoân bieát taát caû, Tham aùi naûy sinh moïi khoå ñau. Coù trí lôøi noùi theo vieäc laøm, Khoâng thöïc hieän khoâng caàn phaûi noùi, Ngöôøi trí thuaän theo bieát taát caû, Coù lôøi noùi maø khoâng taïo taùc. Ñoái vôùi ñoaïn, thuyeát veà aâm thanh bieát khaép, nhö Kheá kinh noùi: Phaät baûo Bí-soâ: Ta seõ vì caùc oâng noùi veà nhöõng phaùp bieát khaép, töï taùnh bieát khaép. Coù theå bieát , laø nhöõng phaùp bieát khaép, goïi laø naêng thuû uaån. Töï taùnh bieát khaép, nghóa laø tham vónh vieãn ñoaïn, giaän-si vónh vieãn ñoaïn, taát caû phieàn naõo vónh vieãn ñoaïn. Coù theå bieát khaép, nghóa laø baäc A-la-haùn, caùc laäu vónh vieãn khoâng coøn, khoâng chaáp Nhö Lai sau khi maát coù nhöõng thaân vò lai, khoâng thuaän theo phaùp thoï kyù. Hoûi: Quy y Phaät, laø quy y choán naøo?

Ñaùp: Neáu phaùp thaät coù, hieän coù töôûng, bình ñaúng töôûng, thieát laäp ra ngoân thuyeát, goïi laø Phaät-ñaø. Quy y heát thaûy phaùp voâ hoïc thaønh töïu quaû vò Boà ñeà, goïi laø quy y Phaät. Hoûi: Quy y Phaùp, laø quy y choán naøo? Ñaùp: Neáu phaùp thaät coù, hieän coù töôûng, töôûng bình ñaúng, thieát laäp ra ngoân thuyeát,

goïi laø Ñaït ma. Quy y nhö vaäy thì aùi taän lìa dieät laø Nieát- baøn, goïi laø quy y Phaùp. Hoûi: Quy y Taêng, laø quy y choán naøo? Ñaùp: Neáu phaùp thaät coù, hieän coù töôûng, töôûng bình ñaúng, thieát laäp ra ngoân thuyeát, goïi laø Taêng giaø. Quy y taát caû phaùp hoïc vaø voâ hoïc trôû thaønh Taêng giaø aáy, goïi laø quy y Taêng.

Phaåm 5: BAØN VEÀ VOÂ TAØM

Taâm-hai caên thieän vaø baát thieän, Traïo-hoái-hoân traàm-thuïy mieân-moäng, Caùi-voâ minh-tuøy mieân-baát coïng, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Theá naøo laø voâ taøm (Khoâng hoå)? Ñaùp: Nhöõng loaïi khoâng coù hoå theïn-khoâng coù gì hoå theïn-khoâng coù hoå theïn gì khaùc. Khoâng coù xaáu hoå-khoâng coù gì xaáu hoå-khoâng coù xaáu hoå gì khaùc. Khoâng coù kính troïng, khoâng coù taùnh kính troïng, khoâng coù töï taïi, khoâng coù taùnh töï taïi. Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, khoâng chuyeån bieán sôï haõi. Ñoù goïi laø voâ taøm. Hoûi: Theá naøo laø voâ quyù (Khoâng theïn)? Ñaùp: nhöõng loaïi khoâng coù xaáu hoå khoâng coù gì xaáu hoå-khoâng coù xaáu hoå gì khaùc. Khoâng coù nhuïc nhaõ-khoâng coù gì nhuïc nhaõ-khoâng coù nhuïc nhaõ gì khaùc. ÔÛ trong caùc toäi, khoâng heà sôï haõi khoâng thaáy sôï haõi. Ñoù goïi laø voâ quyù. Hoûi: Coù sai bieät gì giöõa voâ taøm vaø voâ quyù? Ñaùp: Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, khoâng coù chuyeån bieán sôï haõi, laø voâ taøm. ÔÛ trong caùc toäi, khoâng caûm thaáy sôï haõi laø voâ quyù. Sai bieät laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø taøm? Ñaùp: Caùc thöù coù hoå theïn, coù ñoái töôïng ñöôïc hoå, coù hoå khaùc. Coù xaáu hoå, coù ñoái töôïng ñöôïc xaáu hoå, coù xaáu hoå khaùc. Coù kính troïng, coù taùnh kính troïng, coù töï taïi, coù taùnh töï taïi. Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, coù chuyeån bieán sôï haõi. Ñoù goïi laø taøm. Hoûi: Theá naøo laø quyù? Ñaùp: Nhöõng loaïi coù xaáu hoå-coù nhöõng ñieàu xaáu hoå-coù xaáu hoå khaùc nhau. Coù nhuïc nhaõ-coù nhöõng ñieàu nhuïc nhaõ- coù nhuïc nhaõ khaùc nhau. ÔÛ trong caùc toäi, coù sôï haõi, caûm thaáy heát söùc sôï haõi. Ñoù goïi laø quyù. Hoûi: Taøm vaø quyù coù gì sai bieät? Ñaùp: Ñoái vôùi ngöôøi töï taïi, coù chuyeån bieán sôï haõi laø taøm. ÔÛ trong caùc toäi, caûm thaáy sôï haõi heát söùc, laø quyù. Sai bieät laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø caên baát thieän taêng thöôïng? Ñaùp: Caùc caên baát thieän, coù theå ñoaïn tröø caên thieän vaø khi lìa xa duïc nhieãm thì ñaàu tieân laø rôøi boû caên baát thieän. Hoûi: Theá naøo laø caên baát thieän cuøng hieän haønh vi teá? Ñaùp: Caùc caên baát thieän, khi lìa xa duïc nhieãm thì rôøi boû sau cuøng, bôûi vì rôøi boû duïc nhieãm cho neân goïi laø xa lìa duïc nhieãm.

Hoûi: Theá naøo laø caên thieän taêng thöôïng cuûa coõi Duïc? Ñaùp: Khi Boà-taùt nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, laø ñaït ñöôïc trí theá tuïc hieän quaùn bieân cuûa coõi Duïc; vaø khi Nhö Lai ñaït ñöôïc taän trí, laø ñaït ñöôïc caên thieän voâ tham, voâ saân, voâ si cuûa coõi Duïc. Hoûi: Theá naøo laø caên thieän cuøng hieän haønh vi teá?

Ñaùp: Khi ñoaïn caên thieän, thì rôøi boû sau cuøng, bôûi vì rôøi boû caên thieän cho neân goïi laø ñoaïn caên thieän. Hoûi: Caùc taâm quaù khöù thì taâm ñoù coù bieán ñoåi hö hoaïi chaêng? Ñaùp: Caùc taâm quaù khöù thì taâm aáy ñeàu bieán ñoåi, hö hoaïi. Coù taâm bieán ñoåi hö hoaïi maø taâm aáy khoâng phaûi quaù khöù, nghóa laø taâm töông öng vôùi tham-giaän ôû hieän taïi vaø vò lai. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Bí-soâ caùc oâng! Giaû nhö bò giaëc oaùn cöa xeû thaân mình, hoaëc caùc chi tieát nôi thaân, caùc oâng ôû vaøo tình traïng ñoù, taâm chôù bieán ñoåi hö hoaïi, cuõng neân phoøng giöõ mieäng chôù thoát ra lôøi noùi hung döõ. Neáu taâm bieán ñoåi hö hoaïi vaø thoát ra lôøi noùi aùc, thì ñoái vôùi ñieàu mình ñaõ mong caàu, seõ gaëp raát nhieàu chöôùng ngaïi. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Bí-soâ caùc oâng! ÔÛ trong caûnh duïc tuyeät vôøi, khoâng neân khôûi taâm bieán ñoåi hö hoaïi. Hoûi: Caùc taâm nhieãm tröôùc thì taâm aáy laø bieán ñoåi hö hoaïi chaêng? Ñaùp: Caùc taâm nhieãm tröôùc thì taâm aáy ñeàu bieán ñoåi hö hoaïi. Coù taâm bieán ñoåi hö hoaïi maø taâm aáy khoâng phaûi laø nhieãm tröôùc, nghóa laø taâm khoâng töông öng vôùi tham quaù khöù, vaø taâm töông öng vôùi saân hieän taïi-vò lai. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Bí-soâ caùc oâng! Giaû nhö bò giaëc oaùn... noùi roäng cho ñeán... ñoái vôùi ñieàu mình ñaõ mong caàu, seõ gaëp raát nhieàu chöôùng ngaïi. Hoûi: Theá naøo laø traïo cöû? Ñaùp: Caùc taâm khoâng tónh laëng, khoâng döøng laïi, khinh suaát, dao ñoäng, voäi vaõ, taâm yù boàn choàn, taùnh taùn ñoäng. Ñoù goïi laø traïo cöû. Hoûi: Theá naøo laø oá taùc? Ñaùp: Caùc taâm noùng naûy, chaùy boûng, aùo naõo, bieán ñoåi, gheùt vieäc ñaõ laøm, taâm theo ñuoåi, taùnh aên naên. Ñoù goïi laø oá taùc. Hoûi: Caùc taâm coù traïo cöû thì taâm aáy töông öng vôùi oá taùc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù taâm coù traïo cöû maø khoâng töông öng vôùi oá taùc. Nghóa laø khoâng coù taâm oá taùc, coù taùnh haáp taáp voäi vaøng. 2. Coù taâm coù oá taùc maø khoâng töông öng vôùi traïo cöû. Nghóa laø khoâng coù taâm nhieãm oâ, coù taùnh aên naên, hoái tieác. 3. Coù taâm coù traïo cöû maø cuõng töông öng vôùi oá taùc. Nghóa laø taâm

nhieãm oâ, coù taùnh aên naên hoái tieác. 4. Coù taâm khoâng coù traïo cöû maø cuõng khoâng töông öng vôùi oá taùc. Nghóa laø tröø caùc töôùng ôû tröôùc. Hoûi: Theá naøo laø hoân traàm? Ñaùp: Nhöõng taùnh naëng neà cuûa thaân-taâm, thaân khoâng ñieàu hoøa nhu thuaän, taâm khoâng ñieàu hoøa, nhu thuaän; thaân-taâm muï maãm, roái loaïn, phieàn muoän; taâm môø mòt, taùnh naëng neà. Ñoù goïi laø hoân traàm. Hoûi: Theá naøo laø thuïy mieân? Ñaùp: Caùc taâm ham nguû nghæ môø mòt yeáu ñuoái maø chuyeån ñoåi, taâm taùnh meâ muoäi sô suaát. Ñoù goïi laø thuïy mieân. Hoûi: Caùc taâm coù hoân traàm thì taâm ñoù töông öng vôùi thuïy mieân chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù taâm coù hoân traàm maø khoâng töông öng vôùi thuïy mieân. Nghóa laø khoâng coù taâm thuïy mieân maø coù taùnh hoân traàm. 2. Coù taâm coù thuïy mieân maø khoâng töông öng vôùi hoân traàm. Nghóa laø khoâng coù taâm nhieãm oâ maø coù taùnh thuïy mieân. 3. Coù taâm coù hoân traàm maø cuõng töông öng vôùi thuïy mieân. Nghóa laø taâm nhieãm oâ coù taùnh thuïy mieân. 4. Coù taâm khoâng coù hoân traàm maø cuõng

khoâng töông öng vôùi thuïy mieân. Nghóa laø töø caùc töôùng ôû tröôùc. Hoûi: Thuïy mieân neân noùi laø thieän, baát thieän hay voâ kyù? Ñaùp: Thuïy mieân neân noùi hoaëc laø thieän, hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø thieän? Nghóa laø taâm thieän nôi thuïy mieân môø toái suy yeáu maø chuyeån, taâm taùnh meâ muoäi sô suaát. Theá naøo laø baát thieän? Nghóa laø taâm baát thieän nôi thuïy mieân, môø toái suy yeáu maø chuyeån, taâm, taùnh meâ muoäi sô suaát. Theá naøo laø voâ kyù? Nghóa laø taâm voâ kyù nôi thuïy mieân môø toái, suy yeáu maø chuyeån, taâm, taùnh meâ muoäi sô suaát. Hoûi: Trong moäng neân noùi laø phöôùc taêng tröôûng, khoâng phaûi phöôùc taêng tröôûng, hay khoâng phaûi phöôùc cuõng khoâng phaûi khoâng coùphöôùc taêng tröôûng? Ñaùp: Trong moäng neân noùi hoaëc laø phöôùc taêng tröôûng, hoaëc khoâng phaûi phöôùc taêng tröôûng, hoaëc khoâng phaûi phöôùc cuõng khoâng phaûi khoâng coù phöôùc taêng tröôûng. Theá naøo laø phöôùc taêng tröôûng? Nghóa laø nhö coù boá thí, laøm phöôùc, thoï trì trai giôùi ôû trong moäng, hoaëc haønh ñoäng khaùc, thuaän theo moät

phöôùc chuyeån bieán noái tieáp nhau. Theá naøo laø khoâng phaûi phöôùc taêng tröôûng? Nhö trong moäng coù haïi sinh maïng, khoâng cho maø laáy, vì duïc maø taø haïnh, coá tình noùi doái, uoáng caùc thöù röôïu, hoaëc phaïm vaøo giôùi khaùc, thuaän theo moät ñieàu khoâng phaûi phöôùc chuyeån bieán noái tieáp nhau. Theá naøo laø khoâng phaûi phöôùc cuõng khoâng phaûi khoâng coù phöôùc taêng tröôûng? Nhö trong moäng, coù ñieàu khoâng phaûi phöôùc, chaúng phaûi khoâng coù phöôùc chuyeån bieán noái tieáp nhau. Hoûi: Moäng goïi cho phaùp gì? Ñaùp: Ñoái vôùi luùc thuïy mieân (nguû), taâm-taâm sôû phaùp, chuyeån bieán theo nhöõng phaùp ñaõ duyeân. Ngöôøi kia, sau khi thöùc giaác tuøy thuoäc vaøo söï ghi nhôù, coù theå noùi cho ngöôøi khaùc bieát mình ñaõ moäng thaáy nhöõng söï vieäc nhö theá, nhö theá. Ñoù goïi laø moäng. Nhö Kheá kinh noùi: Coù naêm caùi (ngaên che). Theá thì naêm Caùi thaâu toùm caùc Caùi, hay caùc Caùi thaâu toùm naêm Caùi? Ñaùp: Caùc Caùi thaâu toùm naêm Caùi chöù khoâng phaûi naêm Caùi thaâu toùm caùc Caùi. Hoûi: Khoâng thaâu toùm nhöõng gì? Ñaùp: Nghóa laø Caùi voâ minh. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Caùi voâ minh ñaõ che kín mít, Kieát aùi ñaõ troùi buoäc moïi nôi, Ngu vaø trí ñeàu caûm nhaän ñöôïc, Nhö vaäy laø thaân coù nhaän bieát. Hoûi: Caùc Caùi thì ñoù laø che phaûi chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù Caùi maø khoâng phaûi laø che laáp. Nghóa laø naêm Caùi quaù khöù-vò lai. 2. Coù che laáp maø khoâng phaûi laø Caùi. Nghóa laø töø ra naêm Caùi, coøn laïi caùc phieàn naõo khaùc hieän ôû tröôùc maét. 3. Coù Caùi cuõng laø che laáp. Nghóa laø naêm caùi tuøy thuoäc moät phaùp hieän ôû tröôùc maét. 4. Khoâng phaûi Caùi cuõng khoâng phaûi che laáp. Nghóa laø töø caùi töôùng ôû tröôùc. Hoûi: Caùc tuøy mieân voâ minh heä thuoäc coõi Duïc, taát caû tuøy mieân, voâ minh ñoù ñeàu baát thieän chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân voâ minh baát thieän ñeàu heä thuoäc coõi Duïc. Coù tuøy mieân voâ minh heä thuoäc coõi Duïc maø khoâng phaûi baát thieän. Nghóa laø coù thaân kieán, bieân chaáp kieán töông öng vôùi voâ minh heä thuoäc coõi Duïc.

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1191

Hoûi: Caùc tuøy mieân voâ minh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, taát caû tuøy mieân, voâ minh ñoù ñeàu voâ kyù chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân voâ minh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, ñeàu laø voâ kyù. Coù tuøy mieân, voâ minh voâ kyù nhöng khoâng heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, khoâng phaûi voâ kyù. Nghóa laø coù thaân kieán, bieân chaáp kieán heä thuoäc coõi Duïc töông öng vôùi voâ minh. Hoûi: Caùc tuøy mieân voâ minh do kieán khoå-taäp maø ñoaïn ñeàu laø bieán haønh chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân voâ minh bieán haønh naøy ñeàu do kieán khoå-taäp maø ñoaïn. Coù tuøy mieân, voâ minh do kieán khoå-taäp ñoaïn nhöng khoâng phaûi laø bieán haønh, nghóa laø phaùp do kieán khoå-taäp ñoaïn töø khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoûi: Voâ minh töông öng vôùi tuøy mieân, caùc tuøy mieân voâ minh do kieán dieät-ñaïo ñoaïn, tuøy mieân voâ minh ñoù ñeàu khoâng phaûi laø bieán haønh chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân voâ minh do kieán dieät-ñaïo maø ñoaïn ñeàu khoâng phaûi laø bieán haønh. Coù tuøy mieân, voâ minh khoâng phaûi laø bieán haønh cuõng khoâng phaûi do kieán dieät-ñaïo maø ñoaïn, nghóa laø tuøy mieân töông öng vôùi voâ minh, khoâng phaûi laø bieán haønh do kieán khoå-taäp maø ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø tuøy mieân voâ minh baát coïng? Ñaùp: Caùc voâ minh khoâng hieåu roõ veà khoå, khoâng hieåu roõ veà taäp- dieät-ñaïo. Hoûi: Theá naøo laø trieàn, traïo cöû baát coïng? Ñaùp: Khoâng coù trieàn, traïo cöû baát coïng. ----------

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1192

Phaåm 6: BAØN VEÀ TÖÔÙNG

Ba-ba töôùng vaø khaùc nhau, Laõo-töû-voâ thöôøng-nghieäp löïc maïnh, Ba töôùng cuøng trong moät saùt na, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Phaùp saéc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø saéc hay khoâng phaûi saéc? Ñaùp: Neân noùi khoâng phaûi laø saéc. Hoûi: Phaùp khoâng phaûi laø saéc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø saéc hay khoâng phaûi saéc? Ñaùp: Neân noùi khoâng phaûi laø saéc. Hoûi: Phaùp coù thaáy sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø coù thaáy hay khoâng coù thaáy? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng coù thaáy. Hoûi: Phaùp khoâng coù thaáy sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø coù thaáy, hay khoâng coù thaáy? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng coù kieán. Hoûi: Phaùp coù ñoái sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø coù ñoái hay khoâng coù ñoái? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng coù ñoái. Hoûi: Phaùp khoâng coù ñoái sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø coù ñoái hay khoâng coù ñoái? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng coù ñoái. Hoûi: Phaùp höõa laäu sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø höõu laäu hay voâ laäu? Ñaùp: Neân noùi laø höõa laäu. Hoûi: Phaùp voâ laäu sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø voâ laäu hay höõu laäu? Ñaùp: Neân noùi laø voâ laäu. Hoûi: Phaùp höõu vi sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø höõu vi hay laø voâ vi? Ñaùp: Neân noùi laø höõu vi. Hoûi: Phaùp voâ vi sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø voâ vi, hay laø höõu vi? Ñaùp: Neân noùi laø phaùp voâ vi, khoâng coù sinh-truï-laõo-voâ thöôøng. Hoûi: Phaùp quaù khöù sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø quaù khöù, hay vò lai-hieän taïi?

Ñaùp: Neân noùi laø quaù khöù. Hoûi: Phaùp vò lai sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø vò lai, hay quaù khöù-hieän taïi? Ñaùp: Neân noùi laø vò lai. Hoûi: Phaùp hieän taïi sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø hieän taïi, hay quaù khöù-vò lai? Ñaùp: Neân noùi laø hieän taïi. Hoûi: Phaùp thieän sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø thieän, hay baát thieän-voâ kyù? Ñaùp: Neân noùi laø thieän. Hoûi: Phaùp baát thieän sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø baát thieän, hay thieän-voâ kyù? Ñaùp: Neân noùi laø baát thieän. Hoûi: Phaùp voâ kyù sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø voâ kyù, hay thieän-baát thieän? Ñaùp: Neân noùi laø voâ kyù. Hoûi: Phaùp heä thuoäc coõi Duïc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc, hay heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc? Ñaùp: Neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc. Hoûi: Phaùp heä thuoäc coõi Saéc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø heä thuoäc coõi Saéc, hay heä thuoäc coõi Duïc, Voâ saéc? Ñaùp: Neân noùi laø heä thuoäc coõi Saéc. Hoûi: Phaùp heä thuoäc coõi Voâ saéc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc, hay heä thuoäc coõi Duïc, Saéc? Ñaùp: Neân noùi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc. Hoûi: Phaùp hoïc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø hoïc hay laø voâ hoïc-phi hoïc phi voâ hoïc? Ñaùp: Neân noùi laø hoïc. Hoûi: Phaùp voâ hoïc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø voâ hoïc hay laø hoïc-phi hoïc phi voâ hoïc? Ñaùp: Neân noùi laø voâ hoïc. Hoûi: Phaùp phi hoïc phi voâ hoïc sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø phi hoïc phi voâ hoïc hay laø hoïc-voâ hoïc? Ñaùp: Neân noùi laø phi hoïc phi voâ hoïc. Hoûi: Phaùp do kieán maø ñoaïn sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø do kieán ñoaïn, do tu ñoaïn hay khoâng ñoaïn? Ñaùp: Neân noùi laø do kieán ñoaïn. Hoûi: Phaùp do tu maø ñoaïn sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø do tu

ñoaïn, do kieán ñoaïn hay khoâng ñoaïn? Ñaùp: Neân noùi laø do tu ñoaïn. Hoûi: Phaùp khoâng ñoaïn sinh-truï-laõo-voâ thöôøng, neân noùi laø khoâng ñoaïn hay tu ñoaïn kieán ñoaïn? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø laõo (giaø)? Ñaùp: Caùc haønh höôùng ñeán töôùng maïo traùi vôùi söï bieán chuyeån cuûa dò thuïc. Ñoù goïi laø laõo (giaø). Hoûi: Theá naøo laø töû (cheát)? Ñaùp: Taát caû höõu tình töø chuùng ñoàng phaàn cuûa mình maø dôøi ñoåi, hö maát, xaû boû thoï maïng, maïng caên taøn luïi, dieät boû caùc uaån, thaân tieâu tan. Ñoù goïi laø töû. Hoûi: Theá naøo laø voâ thöôøng? Ñaùp: Caùc haønh tan hoaïi, suïp ñoå, suy taøn, giaûm suùt. Ñoù goïi laø voâ thöôøng. Hoûi: Töû vaø voâ thöôøng coù gì sai bieät? Ñaùp: Moïi caùi cheát laø voâ thöôøng. Coù caùi voâ thöôøng nhöng khoâng phaûi laø töû, nghóa laø tröø ra töû coøn laïi caùc haønh dieät. Hoûi: Löïc cuûa nghieäp maïnh hay laø löïc cuûa voâ thöôøng maïnh? Ñaùp: Löïc cuûa nghieäp maïnh chöù khoâng phaûi löïc cuûa voâ thöôøng maïnh. Coù thuyeát noùi: “Löïc cuûa voâ thöôøng maïnh chöù khoâng phaûi löïc cuûa nghieäp Vì sao? Vì nghieäp cuõng laø voâ thöôøng”. ÔÛ trong nghóa naøy, löïc cuûa nghieäp maïnh chöù khoâng phaûi löïc cuûa voâ thöôøng. Vì sao? Vì nghieäp coù khaû naêng tieâu dieät haønh cuûa ba ñôøi, coøn voâ thöôøng chæ tieâu dieät

haønh trong hieän taïi. Nhö Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi: Coù ba töôùng höõu vi cuûa caùc phaùp höõu vi, luùc phaùp höõu vi daáy khôûi cuõng coù theå bieát roõ veà taän vaø truï-dò, cuõng coù theå bieát roõ trong moät saùt na. Hoûi: Theá naøo laø khôûi? Ñaùp: Laø sinh. Hoûi: Theá naøo laø taän? Ñaùp: Laø voâ thöôøng. Hoûi: Theá naøo laø truï-dò? Ñaùp: Laø laõo. ----------

Phaåm 7: BAØN VEÀ NGHÓA VOÂ

Khoâng yù nghóa-nghó ñeán voâ töôùng, Bieát phaùp luaân-caùc laäu khoâng coøn, Nhieàu ham muoán-bieát ñuû-vöøa loøng, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Tu nhöõng phöông phaùp khoå haïnh khaùc, Neân bieát ñeàu khoâng coù yù nghóa, Khoâng ñaït ñöôïc lôïi ích an vui, Nhö khua maùi cheøo thuyeàn treân ñaát. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi nhö theá naøy: Tu nhöõng phaùp khoå haïnh ñeàu khoâng coù yù nghóa gì caû? Ñaùp: Haønh kia höôùng tôùi caùi cheát, gaàn caùi cheát vaø ñeán caùi cheát, khoâng phaûi laø tu khoå haïnh nhö theá thì coù theå vöôït leân treân caùi caùi cheát ñöôïc. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Ngoài kieát giaø, thaân trang nghieâm nguyeän chính ñaùng, truù trong yù nieäm tröôùc maët. Hoûi: Sao goïi laø truù trong yù nieäm tröôùc maët? Ñaùp: Ngöôøi tu haïnh quaùn, buoäc söï nghó nhôù giöõa chaân maøy, hoaëc quaùn thi theå baàm ñen hoaëc quaùn thi theå sình tröôùng, hoaëc quaùn maùu muû naùt röõa, hoaëc quaùn nöùt raõ hö hoaïi, hoaëc quaùn maøu ñoû khaùc laï, hoaëc quaùn bò chim thuù aên thòt, hoaëc quaùn thaân hình phaân taùn rôøi ra, hoaëc quaùn xöông traéng, hoaëc quaùn khung xöông coøn laïi. Nhöõng caùch quaùn naøy goïi laø truù trong yù nieäm tröôùc maët. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Ñaïi Muïc-kieàn-lieân! Phaïm thieân Ñeå-sa khoâng noùi veà truï voâ töôùng thöù saùu aáy chaêng? Hoûi: Sao goïi laø truï voâ töôùng thöù saùu aáy? Ñaùp: Tuøy tín haønh-tuøy phaùp haønh, goïi laø truï voâ töôùng thöù saùu. Vì sao? Vì hai phaùp naøy laø voâ töôùng cho neân khoâng theå an laäp, khoâng theå neâu baøy ôû choã naøy hay choã khaùc, hoaëc Khoå phaùp trí nhaãn, hoaëc Khoå phaùp trí, noùi roäng cho ñeán hoaëc Ñaïo loaïi trí nhaãn, vì voâ töôùng naøy khoâng theå an laäp, khoâng theå neâu baøy ôû ñaây-ôû kia, cho neân goïi laø truï voâ töôùng thöù saùu. Nhö Kheá kinh noùi: “Phaät chuyeån phaùp luaân, caùc Bí-soâ nhö Kieàu-traàn-na v.v... thaáy phaùp, caùc Ñòa thaàn, Döôïc-xoa caát tieáng baøy toû khaép nôi: Nay, ôû vöôøn nai cuûa Tieân nhaân Baø-la-neâ-tö, Ñöùc Theá Toân ba laàn chuyeån phaùp luaân, ñuû möôøi hai töôùng.

Hoûi: Coù phaûi Ñòa thaàn kia coù hieåu bieát ñuùng ñaén kieán, bieát Phaät chuyeån phaùp luaân, Bí-soâ thaáy phaùp hay khoâng? Ñaùp: Khoâng phaûi. Hoûi: Ñòa thaàn kia laøm sao bieát? Ñaùp: Vì tin Ñöùc Theá Toân, töùc laø Phaät khôûi taâm theá tuïc: Ta chuyeån phaùp luaân, Bí-soâ thaáy phaùp. Vì vaäy maø bieát ñieàu aáy. Hoaëc Phaät baûo ngöôøi khaùc: Ta chuyeån phaùp luaân, Bí-soâ thaáy phaùp. Do ñoù Ñòa thaàn kia ñaõ nghe ñöôïc. Hoaëc töø Ñaïi ñöùc- Thieân tieân maø nghe, hoaëc caùc

Toân giaû nhö Kieàu-traàn-na kia khôûi taâm theá tuïc: Phaät chuyeån phaùp luaân, chuùng ta thaáy phaùp. Vì vaäy maø Ñòa thaàn kia bieát ñöôïc. Hoaëc caùc vò aáy baûo vôùi ngöôøi khaùc, cho neân Ñòa thaàn ñaõ nghe ñöôïc. Laïi nhö Kheá kinh noùi: "Coù caùc Bí-soâ ñaït ñöôïc A-la-haùn, caùc laäu ñaõ taän, chö Thieân coõi trôøi Ba Möôi Ba thöôøng vaân taäp trong Thieän phaùp ñöôøng, ca ngôïi noùi roõ ôû nôi aáy, hoaëc ñeä töû kia caïo boû raâu toùc, maëc phaùp phuïc caø sa, chaùnh tín xuaát gia, sieâng tu Thaùnh ñaïo, caùc laäu ñaõ taän, chöùng ñöôïc taâm voâ laäu, tueä giaûi thoaùt, ôû trong hieän phaùp, coù naêng löïc töï thoâng ñaït, truï chöùng ñaày ñuû. Laïi töï bieát roõ: Ñôøi soáng cuûa mình ñaõ taän, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ hoaøn thaønh, khoâng coøn thoï thaân ñôøi sau". Hoûi: Vì chö Thieân kia coù hieåu bieát ñuùng ñaén kieán, bieát caùc Bí-soâ ñaït ñöôïc A-la-haùn, caùc laäu ñaõ taän chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi. Hoûi: Laøm sao hoï bieát? Ñaùp: Vì tin ôû Ñöùc Theá Toân, töùc laø Ñöùc Phaät khôûi taâm theá tuïc: Caùc Bí-soâ naøy ñaït ñöôïc A-la-haùn, caùc laäu ñaõ taän. Vì vaäy, chö Thieân kia bieát. Hoaëc laø Phaät baûo vôùi ngöôøi khaùc: Caùc Bí-soâ naøy ñaït ñöôïc A-la-haùn, caùc laäu ñaõ taän. Vì vaäy chö Thieân kia nghe ñöôïc. Hoaëc töø Ñaïi ñöùc-Thieân tieân maø nghe. Hoaëc Toân giaû kia ñaõ khôûi taâm theá tuïc: Ta ñaõ saïch heát laäu ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn! Vì vaäy, chö Thieân kia bieát. Hoaëc caùc vò kia noùi vôùi ngöôøi khaùc, khieán chö Thieân ñöôïc nghe. Nhö Kheá kinh noùi: "ÔÛ nöôùc Ma-yeát-ñaø, caùc quan phuï taù hoaëc laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, hoaëc laø phaùp tuøy phaùp haønh". Hoûi: Sao caùc quan kia goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc, laø phaùp tuøy phaùp haønh? Ñaùp: Neáu ôû trong coõi trôøi maø thaáy phaùp, thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc. Neáu ôû coõi ngöôøi maø thaáy phaùp thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh. Laïi nöõa, neáu ngöôøi khoâng vaâng giöõ giôùi maø thaáy phaùp, thì goïi laø hoùa phaùp ñieàu phuïc. Neáu thoï trì giôùi maø thaáy phaùp thì goïi laø phaùp tuøy phaùp haønh.

Hoûi: Theá naøo laø nhieàu ham muoán? Ñaùp: Moïi ham muoán ñaõ ham muoán vaø ñang ham muoán, ñoù goïi laø nhieàu ham muoán. Hoûi: Theá naøo laø khoâng bieát ñuû (hyû tuùc)? Ñaùp: Nhöõng ñieàu khoâng vui, khoâng cuøng vui, khoâng vui khaép, khoâng ngöøng vui, khoâng ñaùng vui. Ñoù goïi laø khoâng bieát ñuû. Hoûi: Nhieàu ham muoán vaø khoâng bieát ñuû coù sai bieät gì? Ñaùp: Ñoái vôùi luùc chöa ñaït ñöôïc saéc-thanh-höông-vò-xuùc ñaùng yeâu, aùo quaàn-aên uoáng-giöôøng gheá-thuoác thang, vaø nhöõng ñoà duøng cung caáp cho cuoäc soáng, cuøng caùc phöông tieän ñeå mong caàu, tìm toøi, ñoøi hoûi, tö duy, meán moä. Ñoù goïi laø nhieàu ham muoán. Ñoái vôùi ñoà duøng cung caáp cho cuoäc soáng, ñaõ ñöôïc saéc-thanh- höông-vò-xuùc ñaùng yeâu, aùo quaàn-aên uoáng-giöôøng gheá-thuoác thang, vaø nhöõng ñoà duøng cung caáp cho cuoäc soáng, laïi coøn hy voïng nöõa nhieàu duïc- ham muoán-öa thích-mong caàu nhieàu hôn. Ñoù goïi laø khoâng bieát ñuû. Söï sai bieät laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø ít ham muoán? Ñaùp: Moïi ñieàu khoâng ham muoán-khoâng ngöøng ham muoán-khoâng ñaùng ham muoán. Ñoù goïi laø ít ham muoán. Hoûi: Theá naøo laø bieát ñuû? Ñaùp: Nhöõng nieàm vui, vui bình ñaúng, vui khaép nôi-ñaõ vui vaø ñang vui. Ñoù goïi laø bieát ñuû. Hoûi: Ít ham muoán

vaø bieát ñuû coù sai bieät gì? Ñaùp: Ñoái vôùi luùc chöa ñaït ñöôïc saéc-thanh-höông-vò-xuùc ñaùng yeâu, aùo quaàn-aên uoáng-giöôøng gheá-thuoác thang, vaø nhöõng ñoà duøng cung caáp cho cuoäc soáng, cuõng khoâng hy voïng, khoâng mong caàu, khoâng tìm kieám, khoâng ñoøi hoûi, khoâng nghó caùch, khoâng taïo phöông tieän. Ñoù goïi laø ít ham muoán. Ñoái vôùi luùc ñaõ ñöôïc coù saéc-thanh-höông-vò-xuùc ñaùng yeâu, aùo quaàn- aên uoáng-giöôøng gheá-thuoác thang, vaø nhöõng ñoà duøng cung caáp cho cuoäc soáng, cuõng khoâng tieáp tuïc hy voïng, khoâng tieáp tuïc mong muoán, khoâng tieáp tuïc öa thích, khoâng tieáp tuïc theo ñuoåi. Ñoù goïi laø bieát ñuû. Söï sai bieät laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø khoù thoûa maõn? Ñaùp: Nhöõng ngöôøi chuù troïng ñeán aên uoáng, aên nhieàu-aên laém vaãn khoâng ñuû, khoâng phaûi moät ít maø coù theå cöùu giuùp. Ñoù goïi laø khoù thoûa maõn. Hoûi: Theá naøo laø khoù nuoâi naáng?

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1198

Ñaùp: Nhöõng ngöôøi ham aên uoáng, raát ham aên uoáng, öa nhai nuoát, thích neám-muùt, löïa choïn maø aên, löïa choïn maø aên uoáng, khoâng phaûi laø ngöôøi coù theå cöùu giuùp. Ñoù goïi laø khoù nuoâi naáng. Hoûi: Khoù thoûa maõn vaø khoù nuoâi naáng coù gì sai bieät? Ñaùp: Töùc laø nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo laø deã thoûa maõn? Ñaùp: Nhöõng ngöôøi khoâng chuù troïng ñeán aên uoáng, khoâng tham aên nhieàu, khoâng aên thoâ loã, ít maø vaãn coù theå cöùu giuùp ñöôïc. Ñoù goïi laø deã thoûa maõn. Hoûi: Theá naøo laø deã nuoâi naáng? Ñaùp: Nhöõng ngöôøi khoâng tham aên uoáng, khoâng ñaém trong aên uoáng, khoâng thích neám thöû, khoâng löïa choïn maø aên uoáng tuøy thuaän, ñi ñeán ñaâu cuõng coù theå cöùu giuùp ñöôïc. Ñoù goïi laø deã nuoâi naáng. Hoûi: Deã thoûa maõn vaø deã nuoâi naáng coù sai bieät gì? Ñaùp: Töùc laø nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoù goïi laø söï sai bieät. ----------

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1199

Phaåm 8: BAØN VEÀ TÖ

Tö-taàm-traïo cöû ñeàu khaùc nhau, Ngu si-hieåu bieát-kieâu maïn-haïi, Nhieàu haïnh-caên taùnh vaø caùc taø, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Theá naøo laø tö? Ñaùp: Ñoái vôùi nhöõng ñieàu tö duy-tö duy bình ñaúng-tö duy taêng leân, taùnh tö duy-chuûng loaïi tö duy, taâm haønh yù nghieäp. Ñoù goïi laø tö. Hoûi: Theá naøo laø löï? Ñaùp: Ñoái vôùi nhöõng ñieàu suy nghó-suy nghó bình ñaúng-suy nghó taêng leân, tuøy theo möùc ñoä tính toaùn quaùn saùt. Ñoù goïi laø löï. Hoûi: Tö vaø löï coù khaùc bieät gì? Ñaùp: Tö laø nghieäp, löï laø tueä. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo laø taàm? Ñaùp: Nhöõng taâm tìm toøi phaân bieät bieåu hieän roõ raøng, suy tính quaùn saùt phöông phaùp taïo thaønh, taùnh phaân bieât-chuûng loaïi phaân bieät. Ñoù goïi laø taàm. Hoûi: Theá naøo laø töù? Ñaùp: Nhöõng taâm tìm toøi suy xeùt, vöøa haønh ñoäng vöøa chuyeån ñoåi, vöøa löu chuyeån vöøa tuøy thuoäc. Ñoù goïi laø töù. Hoûi: Taàm vaø töù coù sai bieät gì? Ñaùp: Taùnh thoâ cuûa taâm goïi laø taàm, taùnh vi teá cuûa taâm goïi laø töù. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo

laø traïo cöû? Ñaùp: Nhöõng taâm khoâng vaéng laëng, khoâng döøng laïi, dao ñoäng khoâng ngöøng voäi vaõ haáp taáp taâm taùnh taùn ñoäng. Ñoù goïi laø traïo cöû. Hoûi: Theá naøo laø taâm loaïn? Ñaùp: Nhöõng taâm taùn loaïn troâi noåi beành boàng khoâng döøng laïi, taùnh khoâng phaûi ôû moät caûnh. Ñoù goïi laø taâm loaïn. Hoûi: Traïo cöû vôùi taâm loaïn coù sai bieät gì? Ñaùp: Töôùng khoâng tónh laëng goïi laø traïo cöû, töôùng khoâng phaûi ôû moät caûnh goïi laø taâm loaïn. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo laø voâ minh? Ñaùp: Khoâng coù trí nhaän thöùc ñoái vôùi ba coõi. Hoûi: Theá naøo laø khoâng bieát ñuùng? Ñaùp: Tueä bò daãn daét theo phi lyù. Hoûi: OÂng noùi khoâng bieát ñuùng laø tueä bò daãn daét phi lyù chaêng?

Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: YÙ oâng theá naøo? Ñoái vôùi ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, hoï ñeàu laïc maát yù nieäm khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: Nhöng yù oâng theá naøo? Khoâng coù bieát ñuùng ñaén maø noùi doái chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö theá, neân nghe toâi noùi: Neáu noùi khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén laø tueä bò daãn daét phi lyù thì ñoái vôùi ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, ñeàu vì laïc maát yù nieäm, khoâng bieát ñuùng ñaén maø neân noùi doái thì neân noùi laø khoâng coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái. Neáu khoâng noùi laø khoâng coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, thì khoâng neân noùi laø khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén laø tueä bò daãn daét phi lyù. Nhöõng ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, nhöõng ngöôøi aáy ñeàu vì laïc maát yù nieäm khoâng bieát ñuùng ñaén khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái. Daáy leân noùi nhö theá, ñeàu khoâng hôïp lyù. Neân hoûi vaën veà ñieàu aáy. Caùc voâ minh ñeàu töông öng vôùi hieåu bieát ñuùng ñaén chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: YÙ oâng theá naøo? Nhöõng ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, ñeàu höôùng ñeán voâ minh, bò voâ minh raøng buoäc, vì laïc maát yù nieäm khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: Nhöng yù oâng theá naøo? Khoâng coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy. OÂng haõy nghe toâi noùi: Neáu noùi taát caû voâ minh ñeàu töông öng vôùi khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén, thì nhöõng ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, ñeàu thuoäc veà voâ minh, bò voâ minh raøng buoäc. Vì laïc maát yù nieäm, khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén, maø noùi doái thì neân noùi laø khoâng coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái. Neáu khoâng noùi laø khoâng coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, thì khoâng neân noùi laø taát caû voâ minh ñeàu töông öng vôùi khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén. Nhöõng ngöôøi coù hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái, thì ñeàu höôùng ñeán voâ minh, bò raøng buoäc do voâ minh, vì laïc maát yù nieäm khoâng hieåu bieát ñuùng ñaén maø noùi doái. Daáy leân noùi nhö theá, cuõng khoâng hôïp lyù. Hoûi: Theá naøo laø kieâu? Ñaùp: Nhöõng taâm lyù kieâu haõnh, meâ say, raát buoàn böïc khoù chòu, taâm kieâu ngaïo buoâng thaû, töï chaáp laáy. Ñoù goïi laø kieâu. Hoûi: Theá naøo laø maïn?

Ñaùp: Nhöõng taâm lyù ngaïo maïn-ñaõ ngaïo maïn-ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy. Ñoù goïi laø maïn. Hoûi: Kieâu vôùi maïn coù gì sai bieät? Ñaùp: Neáu khoâng traùi vôùi ngöôøi khaùc, maø chaáp vaøo phaùp mình, taâm vôùi töôùng ngaïo ngheã phoùng daät, goïi laø kieâu. Neáu traùi vôùi ngöôøi khaùc, töôùng caäy theá vaøo mình, goïi laø maïn. Ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn, ta thaáy khoå laø khoå, hoaëc thaáy taäp laø taäp, thì maïn naøy duyeân vaøo gì? Ñaùp: Nhö coù ngöôøi thaân caän baäc thieän só, laéng nghe chaùnh phaùp, taùc yù nhö lyù, do nhaân duyeân naøy ñaït ñöôïc ñeá thuaän vôùi phaùp nhaãn. Khoå hieän quaùn bieân, laø ñoái vôùi khoå nhaãn, vui hieåu roõ laø khoå. Taäp hieän quaùn bieân, laø ñoái vôùi taäp nhaãn, vui hieåu roõ laø taäp. Ngöôøi aáy do nhaãn naøy cho neân taùc yù gìn giöõ, hoaëc do trung gian khoâng taùc yù, cho neân kieán nghi khoâng hieän haønh. Giaû nhö hieän haønh maø khoâng bieát thì daáy leân yù nieäm naøy: Ta ñoái vôùi khoå thaáy laø khoå, hoaëc ñoái vôùi taäp thaáy laø taäp. Do ñoù khôûi maïn, ñaõ maïn vaø ñang maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân khoå, hoaëc chính laø duyeân vaø taäp. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn; ta thaáy dieät laø dieät, hoaëc thaáy ñaïo laø ñaïo, thì maïn naøy duyeân vaøo choã naøo? Ñaùp: Nhö coù ngöôøi thaân caän baäc thieän só, laéng nghe chaùnh phaùp, taùc yù nhö lyù, do nhaân duyeân aáy ñaït ñöôïc ñeá thuaän vôùi phaùp nhaãn. Dieät hieän quaùn bieân, laø ñoái vôùi dieät, nhaãn vui hieåu roõ laø dieät. Ñaïo hieän quaùn bieân, laø ñoái vôùi ñaïo, nhaãn vui hieåu roõ laø ñaïo. Ngöôøi kia do nhaãn naøy, cho neân taùc yù gìn giöõ, hoaëc do trung gian khoâng taùc yù cho neân kieán-nghi khoâng hieän haønh. Giaû nhö hieän haønh maø khoâng bieát, lieàn daáy leân yù nieäm naøy: Ta ñoái vôùi dieät thaáy laø dieät, hoaëc ñoái vôùi ñaïo thaáy laø ñaïo. Vì vaäy khôûi maïn, ñaõ maïn, vaø ñang maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân nôi taâm-taâm sôû phaùp kia. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn; söï sinh cuûa ta ñaõ heát thì maïn naøy duyeân vaøo gì? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi daáy leân nghó raèng: Ñaây laø ñaïo, ñaây laø haønh, ta döïa vaøo ñaïo naøy, haønh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät, ñaõ tu ñaïo, söï sinh cuûa ta ñaõ heát. Vì theá khôûi maïn, ñaõ ngaïo maïn, vaø ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân vaøo sinh. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn; phaïm haïnh ta ñaõ laäp, thì maïn naøy duyeân vaøo gì? Ñaùp: Nhö coù ngöôøi daáy leân nghó raèng: Ñaây laø ñaïo, ñaây laø haønh, ta

döïa vaøo ñaïo naøy, haønh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät, ñaõ tu ñaïo, phaïm haïnh ta ñaõ laäp. Vì vaäy maø khôûi maïn, ñaõ ngaïo maïn, vaø ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân vaøo taâm-taâm sôû phaùp kia. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn; vieäc caàn laøm ta ñaõ laøm xong, thì maïn naøy duyeân vaøo phaùp naøo? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi daáy leân nghó raèng: Ñaây laø ñaïo, ñaây laø haønh, ta döïa vaøo ñaïo naøy, haønh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh

vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät, ñaõ tu ñaïo. Ta ñaõ ñoaïn tröø tuøy mieân, ñaõ döùt moïi phieàn naõo, ñaõ rôøi boû kieát, ñaõ khoâng coøn laäu, vieäc ñaõ laøm xong. Vì vaäy maø khôûi maïn, ñaõ ngaïo maïn, vaø ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân nôi taâm-taâm sôû phaùp kia. Hoûi: Neáu khôûi taêng thöôïng maïn, ta khoâng thoï nhaän thaân sau, thì maïn naøy duyeân vaøo phaùp naøo? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi daáy leân nghó raèng: Ñaây laø ñaïo, ñaây laø haønh, ta döïa vaøo ñaïo naøy, haønh naøy, ñaõ bieát taát caû khoå, ñaõ vónh vieãn ñoaïn taäp, ñaõ chöùng dieät, ñaõ tu ñaïo. Söï sinh cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc ñaõ laøm xong, khoâng thoï nhaän thaân sau. Vì theá khôûi maïn, ñaõ ngaïo maïn, vaø ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy, goïi laø taêng thöôïng maïn. Maïn naøy chính laø duyeân vaøo höõu. Hoûi: Theá naøo laø töï cho thaáp keùm maø khôûi maïn? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi thaáy ngöôøi khaùc hôn haún mình veà doøng hoï, chuûng taùnh, cuûa caûi, ñòa vò, taøi naêng vaø ruoäng vöôøn v.v... maø daáy leân nghó raèng: Ngöôøi kia hôn ta moät ít, ta chæ thua hoï moät ít. Nhöng thaät söï thua keùm ngöôøi khaùc nhieàu gaáp traêm ngaøn laàn. Vì theá khôûi maïn, ñaõ ngaïo maïn, vaø ñang ngaïo maïn, taâm yû laïi vaø töï chaáp laáy. Ñoù goïi laø töï cho thaáp keùm maø khôûi maïn. Nhö Kheá kinh noùi: Neáu daáy khôûi taàm duïc-taàm giaän döõ, taàm haïi, hoaëc haïi mình-haïi ngöôøi khaùc, hoaëc cuøng toån haïi. Hoûi: Theá naøo laø taàm duïc haïi mình? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì khôûi tham neân bò raøng buoäc, thaân taâm vaát vaû, thaân taâm nung ñoát, thaân taâm noùng böùc, thaân taâm chaùy boûng. Laïi bôûi vì duyeân naøy, cho neân nhaän chòu caùc quaû dò thuïc khoâng aùi, khoâng vui, khoâng möøng, khoâng haøi loøng trong coõi sinh töû. Töï haïi mình laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø taàm duïc haïi ngöôøi khaùc? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì khôûi tham neân bò raøng buoäc ngaém nhìn

vôï ngöôøi khaùc, choàng ngöôøi ta thaáy roài, taâm sinh giaän döõ, oaùn haän buoàn raàu. Nhö theá laø haïi ngöôøi khaùc. Hoûi: Theá naøo laø taàm duïc caû hai toån cuøng haïi? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì khôûi tham neân bò raøng buoäc, chieám ñoaït laøm nhuïc vôï ngöôøi khaùc, choàng ngöôøi ta bieát roài baét troùi laïi, ñaùnh ñaäp vôï mình vaø ngöôøi kia, caû hai ñeàu bò ñoaïn maïng, hoaëc ñoaït laáy cuûa baùu. Nhö theá laø caû hai cuøng toån haïi. Hoûi: Theá naøo laø taàm giaän döõ töï haïi? Ñaùp: Coù ngöôøi vì khôûi saân giaän neân bò raøng buoäc, thaân taâm vaát vaû, thaân taâm nung ñoát, thaân taâm noùng böùc, thaân taâm chaùy boûng. Laïi bôûi vì duyeân naøy cho neân phaûi nhaän chòu caùc quaû dò thuïc khoâng aùi, khoâng vui, khoâng möøng, khoâng vöøa loøng trong coõi sinh töû. Töï haïi mình laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø taàm giaän döõ haïi ngöôøi khaùc? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì daáy leân saân giaän neân bò raøng buoäc, laøm haïi maïng ngöôøi khaùc. Nhö theá laø haïi ngöôøi khaùc. Hoûi: Theá naøo laø taàm giaän döõ caû hai cuøng toån haïi? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì daáy leân saân giaän neân bò raøng buoäc laøm haïi maïng ngöôøi khaùc, cuõng laïi bò ngöôøi khaùc laøm haïi maïng mình. Nhö theá laø caû hai cuøng toån haïi. Hoûi: Theá naøo laø taàm haïi haïi mình? Ñaùp: Nhö coù moät

ngöôøi vì daáy leân söï toån haïi neân bò raøng buoäc, thaân taâm vaát vaû, thaân taâm nung ñoát, thaân taâm noùng böùc, thaân taâm chaùy boûng. Laïi bôûi vì duyeân naøy cho neân phaûi nhaän chòu caùc quaû dò thuïc khoâng aùi, khoâng vui, khoâng möøng, khoâng vöøa loøng trong coõi sinh töû. Haïi mình laø nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø taàm haïi laøm haïi ngöôøi khaùc? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì daáy leân söï toån haïi neân bò raøng buoäc, ñaùnh ñaäp böùc hieáp ngöôøi khaùc. Nhö theá laø haïi ngöôøi khaùc. Hoûi: Theá naøo laø taàm haïi caû hai cuøng toån haïi? Ñaùp: Nhö coù moät ngöôøi vì daáy leân söï toån haïi neân bò raøng buoäc, ñaùnh ñaäp böùc hieáp ngöôøi khaùc, cuõng laïi bò ngöôøi khaùc böùc hieáp, ñaùnh ñaäp. Nhö theá laø caû hai cuøng toån haïi. Hoûi: Trí nhieàu hay laø caûnh nhieàu? Ñaùp: Caûnh nhieàu chöù khoâng phaûi trí. Vì sao? Vì trí cuõng laø caûnh. Hoûi: Trí nhieàu hay laø thöùc nhieàu? Ñaùp: Thöùc nhieàu chöù khoâng phaûi trí. Vì sao? Vì caùc trí ñeàu töông öng vôùi thöùc, khoâng phaûi caùc thöùc ñeàu töông öng vôùi trí. Nhaãn töông öng vôùi thöùc, chöù khoâng töông öng vôùi trí.

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 2 1204

Hoûi: Haïnh höõu laäu nhieàu hay haïnh voâ laäu nhieàu? Ñaùp: Haïnh höõu laäu nhieàu chöù khoâng phaûi haïnh voâ laäu. Vì sao? Vì haïnh höõu laäu thaâu toùm möôøi xöù vaø phaàn ít hai xöù, haïnh voâ laäu chæ thaâu toùm phaàn ít cuûa hai xöù. Hoûi: Theá naøo laø haïnh vieân maõn? Ñaùp: Thaân luaät nghi-ngöõ luaät nghi voâ hoïc, maïng thanh tònh. Hoûi: Theá naøo laø hoä vieân maõn? Ñaùp: Luaät nghi cuûa caên voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø taùnh phaøm phu? Ñaùp: Neáu ñoái vôùi phaùp Thaùnh, noaõn Thaùnh, kieán Thaùnh, nhaãn Thaùnh, duïc Thaùnh, tueä Thaùnh, nhöõng ñieàu ñoù khoâng ñaït ñöôïc-ñaõ khoâng ñaït ñöôïc-seõ khoâng ñaït ñöôïc, ñoù goïi taùnh phaøm phu. Hoûi: Taùnh phaøm phu naøy neân noùi laø thieän-baát thieän, hay laø voâ kyù? Ñaùp: Neân noùi laø voâ kyù. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng phaûi laø thieän? Ñaùp: Phaùp thieän, hoaëc do gia haïnh cho neân ñaït ñöôïc, hoaëc do duyeân khaùc cho neân ñaït ñöôïc, khoâng thieát laäp gia haïnh ñeå mong caàu laøm phaøm phu. Laïi nöõa, khi ñoaïn caên thieän thì phaùp thieän ñeàu xaû, ñaït ñöôïc taùnh chaúng thaønh töïu cuûa caùc phaùp thieän. Neáu taùnh phaøm phu laø taùnh thieän, thì ngöôøi ñoaïn caên thieän seõ khoâng phaûi laø phaøm phu. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng phaûi laø baát thieän? Ñaùp: Vì khi xa lìa duïc nhieãm thì phaùp baát thieän ñeàu boû, ñaït ñöôïc taùnh chaúng thaønh töïu cuûa phaùp baát thieän. Neáu taùnh phaøm phu laø baát thieän, thì caùc phaøm phu ñaõ lìa duïc nhieãm, seõ khoâng phaûi laø phaøm phu. Hoûi: Taùnh phaøm phu naøy neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc, heä thuoäc coõi Saéc hay heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñaùp: Neân noùi hoaëc heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc heä thuoäc coõi Saéc, hoaëc heä thuoäc coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng phaûi chæ heä thuoäc coõi Duïc? Ñaùp: Khi maát ôû coõi Duïc sinh vaøo coõi Voâ saéc, thì phaùp cuûa coõi Duïc ñeàu boû, ñaït ñöôïc taùnh chaúng thaønh töïu cuûa phaùp coõi Duïc. Neáu taùnh phaøm phu chæ heä thuoäc coõi Duïc aáy, thì caùc phaøm phu maát ôû coõi Duïc sinh vaøo coõi Voâ saéc, seõ khoâng phaûi laø phaøm phu. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng phaûi chæ heä thuoäc coõi Saéc? Ñaùp: Khi maát ôû coõi Saéc sinh coõi Voâ

saéc, phaùp coõi Saéc ñeàu boû, ñaït ñöôïc phaùp coõi Saéc vôùi taùnh chaúng theå thaønh töïu. Neáu taùnh phaøm phu chæ heä thuoäc coõi Saéc, thì caùc phaøm phu maát ôû coõi Saéc sinh vaøo coõi Voâ saéc,

seõ khoâng phaûi laø phaøm phu. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng chæ heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñaùp: Nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, tröôùc tieän hieän quaùn khoå coõi Duïc, sau keát hôïp hieän quaùn khoå coõi Saéc-Voâ saéc. Thaùnh ñaïo daáy khôûi tröôùc tieän lo lieäu xong söï coõi Duïc, sau keát hôïp lo lieäu xong söï coõi Saéc-Voâ saéc. Vì vaäy taùnh phaøm phu khoâng chæ heä thuoäc coõi Voâ saéc. Hoûi: Taùnh phaøm phu naøy neân noùi laø do kieán ñoaïn, hay laø do tu ñoaïn? Ñaùp: Neân noùi laø do tu ñoaïn. Hoûi: Vì sao taùnh phaøm phu khoâng phaûi do kieán ñoaïn? Ñaùp: Phaùp do kieán ñoaïn ñeàu nhieãm oâ, maø taùnh phaøm phu khoâng nhieãm oâ. Laïi, phaùp Theá ñeä nhaát ñang dieät, khoå phaùp trí nhaãn ñang sinh. Baáy giôø, boû taùnh phaøm phu cuûa ba coõi, ñaït ñöôïc taùnh chaúng thaønh töïu kia, khoâng phaûi laø vaøo luùc aáy maø phaùp do kieán ñoaïn coù xaû boû. Hoûi: Taùnh phaøm phu goïi laø phaùp gì? Ñaùp: Ba coõi khoâng nhieãm oâ, taâm baát töông öng haønh. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi taø kieán, phaùp ñoù töông öng vôùi taø tö duy chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù phaùp töông öng vôùi taø kieán, phaùp ñoù töông öng vôùi taø kieán nhöng khoâng phaûi laø taø tö duy. Nghóa laø taø tö duy töông öng vôùi taø kieán, vaø taø tö duy khaùc khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa taø kieán. 2. Coù phaùp töông öng vôùi taø tö duy nhöng khoâng phaûi laø taø kieán. Nghóa laø taø tö duy töông öng vôùi taø kieán, vaø taø kieán coøn laïi khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa taø tö duy. 3. Coù phaùp töông öng vôùi taø kieán maø cuõng laø taø tö duy. Nghóa laø tröø ra taø kieán töông öng vôùi taø tö duy, vaø tröø ra taø tö duy töông öng vôùi taø kieán, coøn laïi caùc taø kieán vaø taø tö duy töông öng vôùi phaùp. 4. Coù phaùp khoâng töông öng vôùi taø kieán maø cuõng khoâng phaûi laø taø tö duy. Nghóa laø taø kieán khoâng töông öng vôùi taø tö duy, taø tö duy khoâng töông öng vôùi taø kieán, vaø coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp vaø saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi taø kieán, phaùp ñoù töông öng vôùi taø tinh tieán chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù phaùp töông öng vôùi taø kieán, nhöng khoâng phaûi laø taø tinh tieán. Nghóa laø taø kieán töông öng vôùi taø tinh tieán. 2. Coù phaùp töông öng vôùi taø tinh tieán nhöng khoâng phaûi laø taø kieán.

Nghóa laø taø kieán vaø taø kieán khaùc khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa taø tinh tieán. 3. Coù phaùp töông öng vôùi taø kieán maø cuõng laø taø tinh tieán. Nghóa laø tröø ra taø kieán töông öng vôùi taø tinh tieán, coøn laïi caùc phaùp töông öng vôùi taø kieán khaùc. 4. Coù phaùp khoâng töông öng vôùi taø kieán maø cuõng khoâng phaûi laø taø tinh tieán. Nghóa laø taø kieán khoâng töông öng vôùi taø tinh tieán, vaø coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp cuøng saéc voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Nhö duøng taø kieán ñoái vôùi taø tinh tieán, duøng taø kieán ñoái vôùi taø nieäm- taø ñònh cuõng theá. Nhö duøng taø kieán ñoái vôùi taø tinh tieán, taø

nieäm-taø ñònh, duøng taø tö duy ñoái vôùi taø tinh tieán- taø nieäm-taø ñònh cuõng theá. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi taø tinh tieán, phaùp ñoù töông öng vôùi taø nieäm chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù phaùp töông öng vôùi taø tinh tieán maø khoâng phaûi laø taø nieäm, goïi laø taø nieäm. 2. Coù phaùp töông öng vôùi taø nieäm maø khoâng phaûi laø taø tinh tieán, goïi laø taø tinh tieán. 3. Coù phaùp töông öng vôùi taø tinh tieán maø cuõng phaûi laø taø nieäm, nghóa laø phaùp töông öng vôùi taø nieäm vaø taø tinh tieán. 4. Coù phaùp khoâng töông öng vôùi taø tinh tieán, cuõng khoâng phaûi laø taø nieäm. Nghóa laø coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp vaø saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh. Nhö duøng taø tinh tieán ñoái vôùi taø nieäm, duøng taø tinh tieán ñoái vôùi taø ñònh cuõng theá. Nhö duøng taø tinh tieán ñoái vôùi taø nieäm, taø ñònh, duøng taø nieäm ñoái vôùi taø ñònh cuõng vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.